

בלי סקס, בלי פפריקה

עד לפני שנתיים התייחסו לקולנוע ההונגרי כלידר הפלא הקולנועי של העולם. ציירי סרטים הלכו צמודים למתורגמנים הונגריים, וכל פסטיבל שכיכר את עצמו שלח נציגיה חרש להונגריה, ובעוד שארית קהילת הקולנוע המערבי נמה את שנתה, העלה כחכתו את יצירת המופת הבאה של השנה.

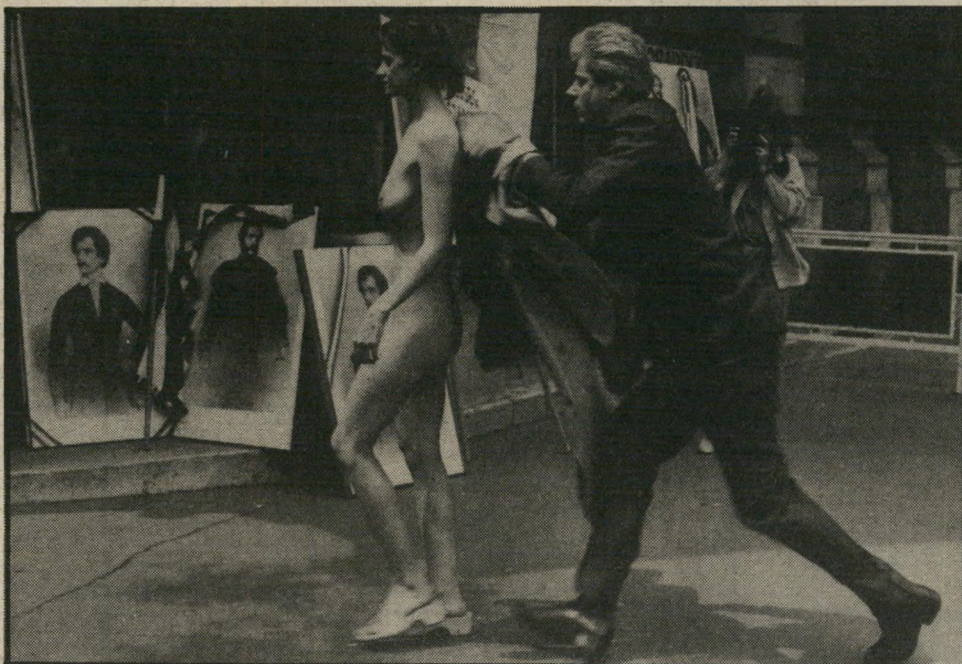
שמות הונגריים חדשים נרשמו באותיות של זהב בפסטיבלים של הסרטים, וגרפו את כל הפרסים, ואחר כך קשה היה לבטא את שמם נכון ברדיו: מיקלוש יאנצ'ו, קארולי מאק, פאל גאבור, אישטוואן סאבו, פיטר גותאר. אומנם הקולנוע האמריקאי לא התרגש מאותם "פרסים אמנותיים",

סופרים, מנהלי רשתות קולנוע המתמחים בקולנוע לא-שיגרתי ואחרים. להם הראתה הונגריה פילם, החברה הממשלתית, את התנובה ההונגרית כולה לשנה הזו.

נערת-תיכון כמוצר-צריכה

אתחיל בסרט תיעודי דווקא, שמעלה את אחת הטרגריות האנושיות העצובות שהתרחשו בשנה שעברה. לא טרגדיה של עם ואף לא טרגדיה של מדינה. טרגדיה אישית של נערה בת 17 בקושי, שהפכה מאלמונית למלכת-היופי — הראשונה

וכך, כשאירעה הטרגדיה, היו בידיהם 50 שעות של חומר מרתק, שחושף לא רק את הטרגדיה המיידית פחתית שהתחוללה כתוצאה מן כל המרכיבים המיסחריים הקשוחים והחשובים הציניים של מארגני התיירות, שגוללו אותם בגילוי לב מדהים לפני המצלמה — ביניהם גם צלם של פלייבוי, שסיפר על שיקוליו בקור רוח, בבחירת מועמדת מסוימת מבין המועמדות כדי שתהיה רוגמנית העירום של ירחונו המפורסם. תוך כדי הסיפור, שתיעודו הוקרן לראשונה בפסטיבל זה לפני קהל רחב מאוד (מרכז הקונגרסים מכיל כ-2000 מקומות ישיבה) הסתבר, למשל,

חביב הקהל פקידה מן השורה שמאסה במחשב בפרט ובמיכון המודרני בכלל. נתקפת אמוק ויוצאת עירומה כביום

והמשיך להמר על מיספרים בטוחים. אבל באירופה הלכה וגברה קינאתן של התעשיות הקטנות בהונגריה, בנוסף — למה ההונגרים יכולים לעשות את זה ואנחנו לא? היום הונגריה כבר אינה מפתיעה. לא שאין עושים בה עוד סרטים טובים — עדיין יוצאים ממנה מוצרים של טעם, יצירות בעלות איכות טכנית מפלאלה, מראה חזותי מדהים ושליטה מלאה בשפה הקולנועית.

עדנה פיינרו מדווחת מפסטיבל הסרטים בבודפשט: סרטים טובים ומעניינים, אבל הכוליטיקה — יק

אבל המתח הגבוה של ההפתעה שכך. עובדה, אין סרטים גדולים. כמדי שנה, שבוע לפני פסטיבל ברלין, הומינה התעשייה ההונגרית קומץ אורחים מן העולם כולו: עיתונאים ומבקרי קולנוע בעיקר (למבקרי רייקולנוע ישראליים נעים להיווכח שיש תעשיות בעולם המעוניינות להתחשב בדעתם). 70 במספר, ועוד כ-200 אורחים שונים, מפייצ'רסטים,

מזה 50 שנה (בשנת 1985) של הונגריה. ילידה אנדריאה מולנאר היתה תלמידת בית-ספר תיכון, שמצאה את עצמה בלי כל הכנה מוקדמת חלק ממסע מיסחרי ופירסומי ארוך, מוצר-צריכה שנמרד, כמו כל מוצר אחר, ככסף. הנערה, שלא הצליחה לעמוד בלחצים הנוראים של עולם ציני, מנוכר, אכזר וממוסחר, התאבדה בעיצומה של שנת המלכות הראשונה.

מחבוא בשרותים בסרטו של פטר גארדוש, שעלתה מתחבואת לה ילדה בשרותים, כשכל המישפחה מתייצבת מאחורי הדלת הנעולה ומתחננת שתצא. הסיפור מתאר את הצביעות של הבורגנות בתקופת הפלישה הסובייטית ב-1956.

מעולם את פשר אותה המילחמה. הם החליפו דגלים, נשיקות ורמעות, ורק מבטיהם המתחמקים הצידה של הפר ליטיקאים, שרה-הגנה האיטלקי שנכח במקום ואחרים, הבהירו את המסקנה המרה של עושי-הסרט — אנשים נש' לחים לשנוא בפקודה מלמעלה, והאבי סורר חי לעולם.

ראשים מדברים

הסרט השני שהיה בו עניין מיוחד שנגע לפרשה מקומית מפורסמת ביותר, הוא על אם הדרך של שאנדור שארה. סרט זה מגולל בפירוט מזעזע ובראיונות בלבד, בנוסף "ראשים מדברים" — ללא פעולה כלל — טרגדיה של 43 בתיאם הונגריים, איכרים שברחו במאה ה-18 מאימת רדיפותיה של ממשלת הקיסר הווינאי לצפון רומניה, התיישבו שם, ולאחר שנים, במלחמת העולם השנייה,

מעדותו של אחד המארגנים, כי האדם האחראי למיכצץ כולו השתלם במוסד קווה. בשעה שעדות זו נשמעה על הבר, פרץ הקהל כולו בתרועות ובתשואות, ולא קשה היה להרגיש את העוינות שחלק זה של אירופה רוחש למעצמת-העל, שלתכתיבה הוא נכנע. לעומת תעודת יוצא-דופן זה היו לפחות עוד שני סרטי-תעודה בעלי חשיבות מיוחדת: גם אני לחמתי באיסונו — שנעשה על-ידי האחים גויאש, שראינו לוחמים ששרדו מקרב-מפתח במלחמת-העולם הראשונה, כשההונגרים נלחמו לצד האוס-טרים נגד האיטלקים.

הטרגדיה שמאחורי הקרב הזה היתה כפולה ומכופלת, שכן שעה שההונגרים טבחו באיטלקים מבלי שתהיה להם שום סיבה לעשות כן, נגסו בביתם ובמולדתם הצבאות הרומניים.

שנים רבות לאחר מכן נערך מפגש פיוס בין קשישי שני הצדדים, ההונגרים והאיטלקים, שלא הצליחו להבין

עד פופ במחנה כפיה בסרט "לורה" של הבימאי גזה בוזורמני מנסה בימאי סירטי-ידידאו לצלם וידיאו-קליפ של להקת-רוק במקום שבו היה פעם מחנה-כפיה של אסירים פוליטיים. העלילה נוגעת בשיירי יסורי-המצפון אחרי אירועי 1956.